

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain 3 ja 93 §:n sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain 3 ja 93 §:n sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta (HE 68/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Energiavirasto
- Gasgrid Finland Oy
- Suomen sähkönkäyttäjät ry
- Suomen Kaasuyhdistys ry
- Suomen Omakotiliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Energiateollisuus ry
- professori Mikael Collan
- professori Pertti Järventausta

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maakaasumarkkinalakia ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia. Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2009/73/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/692.

Maakaasumarkkinalakiin lisättäisiin muutosdirektiivin mukainen yhdysputken määritelmä.

Valiokunnan mietintö TaVM 15/2020 vp

Maakaasumarkkinalain säännöksiä, jotka koskevat uuden infrastruktuurin vapauttamista eräistä maakaasuverkkojen sääntelyyn liittyvistä velvoitteista, esitetään muutettavaksi muutodirektiivin vaatimusten mukaisesti. Vapautusmenettely ulotettaisiin koskemaan Suomen ja kolmansien maiden välisiä uusia yhdysputkia. Lisäksi täydennettäisiin vapautuksen myöntämisen edellytyksiä ja menettelyn sääntöjä.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännös sääntelyviranomaisten välisestä yhteistyöstä Suomen ja kolmannen maan välisen yhdysputken sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Sääntelyn tausta ja tavoite

Ehdotuksen tavoitteena on EU:n maakaasudirektiiviä muuttaneen direktiivin EU(2019/692) täytäntöönpano. Muutodirektiivin tarkoituksena on laajentaa EU:n maakaasumarkkinasäännösten soveltamisala koskemaan kolmansista maista tulevia ja niihin meneviä yhdysputkia. Jäsenvaltioiden on tullut saattaa muutodirektiivin edellyttämä lainsäädäntö voimaan viimeistään 24.2.2020.

Muutodirektiivin säännökset on Suomessa saatettu pääosin voimaan voimassa olevien maakaasumarkkinalain (587/2017), maakaasun siirtoverkon eriyttämisestä annetun lain (588/2017; jäljempänä eriyttämislaki) ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) säännöksillä. Suomen maakaasulainsäädäntöä sovelletaan jo nykyisin kokonaisuudessaan Suomen ja Venäjän välisiin yhdysputkiin aina Suomen maarajaan ja aluemerén rajaán saakka. Vastaavasti Suomen maakaasulainsäädäntöä ei ole sovellettu Suomen talousvyöhykkeellä kulkeviin kaasuputkiin. Muutodirektiivistä aiheutuu siten vain yksittäisiä teknisiä muutoksia lainsäädäntöömme.

Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen mukaan maakaasumarkkinalakiin lisättäisiin yhdysputken määritelmä, joka kattaa sekä jäsenvaltioiden että myös Suomen ja kolmansien maiden väliset yhdysputket. Muutos on luonteeltaan säädöstekninen.

Maakaasumarkkinalain säännöksiä, jotka koskevat uuden infrastruktuurin vapauttamista eräistä maakaasuverkkojen sääntelyyn liittyvistä velvoitteista, esitetään muutettavaksi muutodirektiivin vaatimusten mukaisesti. Vapautusmenettely ulotettaisiin koskemaan Suomen ja kolmansien maiden välisiä uusia yhdysputkia ja vapautuksen myöntämisen edellytyksiä sekä menettelyn sääntöjä täydennettäisiin. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella säännöksillä ei kuitenkaan olisi käytännössä odotettavissa vaikutuksia Suomeen, koska uusien Suomen ja kolmansien maiden välisten yhdysputkien rakentaminen on epätodennäköistä.

Valiokunnan mietintö TaVM 15/2020 vp

Ehdotuksen mukaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin myös säännös viranomaisten välisestä yhteistyöstä Suomen ja kolmannen maan välisen yhdysputken sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä.

Talousvaliokunta korostaa toimivien kaasumarkkinoiden merkitystä ja pitää tärkeänä terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun lähtökohtien ja maakaasumarkkinalain tavoitteiden noudattamista erityisesti esitetyn vapautusmenettelyä koskevan 93 §:n tulkinnassa.

Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä perusteltuna ja puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 68/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 17.6.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Joakim Strand r
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väättäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Anders Adlercreutz r
varajäsen Heikki Vestman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen